

Till: Enligt sändlista

BLUE SHIELD SVERIGE på väg att bildas

Vi vill genom detta brev informera om det pågående arbetet med att bilda en ideell organisation som kommer att utgöra Sveriges nationella kommitté i The International Committee of the Blue Shield (ICBS).

Vad är Blue Shield?

ICBS, eller Blue Shield International som den oftast benämns till vardags, bildades 1996 som ett särskilt UNESCO-organ för att i enlighet med 1954-års Haagkonvention arbeta för att skydda kulturarv som hotas i samband med krig, konflikter och naturkatastrofer. Namnet kommer från användningen av den blå sköld som enligt konventionen kan användas för att märka och därmed skydda, kulturgömdom i väpnade konflikter. Information om Blue Shield Internationals verksamhet finns på deras hemsida: <https://theblueshield.org/>

Nationella kommittéer har än så länge bildats i närmare 40 länder. Arbetet bedrivs på ideell basis och medlemmarna består vanligtvis av kulturarvsinstitutioner. Hur en nationell kommitté verkar varierar från land till land beroende på förutsättningar, behov och ambitioner. Några länder har en mer utvecklad roll i den nationella civila beredskapsorganisationen och nära samverkan med landets försvarsmakt, andra fungerar mer som informationsnätverk och några har en mer passiv roll.

Viljan att etablera en svensk Blue Shield har funnits sedan många år men av olika skäl har den inte kunnat förverkligas. En förnyad ansökan till ICBS om att få utgöra grundare av en svensk kommitté godkändes i början av sommaren och i förra veckan bildades en interimstyrelse (se bifogat protokoll). Den består av fem ledamöter som är nationella representanter för fyra internationella kulturarvsorganisationer som finns för museer, arkiv, historiska byggnader och platser, samt för bibliotek och informationsinstitutioner:

- ICOM (International Council of Museums), genom Svenska ICOM
- ICOMOS (International Council on Monuments and Sites), genom Svenska ICOMOS
- ICA (International Council on Archives), genom Riksarkivet.
- IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions), genom Kungliga Biblioteket.

Vad kan en svensk Blue Shield-organisation bidra med?

En viktig uppgift för Blue Shield som organisation är att skapa medvetenhet om 1954 års Haag-konvention som är en av de s.k. krigets lagar som FN:s medlemsländer åtagit sig att respektera. I ljuset av det förändrade omvärlds- och säkerhetsläget med ett pågående krig i Europa behöver kunskapen om kulturarvets betydelse och även dess utsatthet som mål i krigföring stärkas. Därtill innefattar ett medlemskap i Nato särskilda krav på skyddet av kulturarvsegendom.

Kunskapsspridning, tillvaratagande av expertkompetens och samverkan i en nätverksorganisation som Blue Shield har en avgörande betydelse i det faktiska skyddet av kulturarvsegendom i samband med krig, naturkatastrofer och konsekvenser av klimatförändringars påverkan. De internationella erfarenheter som finns från arbete med skydd av kulturarv i katastrof- och krigsdrabbade länder är omfattande. En svensk Blue Shield skapar möjligheter att både ta del av och bidra med kunskap. Genom utbildningsinsatser och erfarenhetsutbyte, genom samverkan. Styrkan med en gemensam Blue Shield-organisation är att vi kan samordna våra respektive nationella organisationers och medlemmars insatser för och på så sätt fungera som ett nätverk för bättre nyttjande av resurser och kompetens, både nationellt och internationellt.

Vad händer nu?

Interimsstyrelsen kommer att arbeta fram beslutsunderlag inför ett första statuerande årsmöte som kan fatta beslut om bildandet av ideell förening med namnet Blue Shield Sverige. Ambitionen är att hålla ett årsmöte under november månad så att organisationen kan starta i liten skala från och med den 1 januari 2024. Det är kort om tid men vi bedömer att det är möjligt. Att kunna arbeta i en formellt registrerad förening förbättrar förutsättningarna att skapa en organisation som kan vara till nytta också i uppbyggnaden av den civila beredskapsorganisation som nu pågår i hela Sverige.

Vi kommer under hösten att bjuda in till ett on-line-föredrag med Blue Shield International för att informera om organisationens verksamhet som helhet och om hur en nationell kommitté kan bidra till uppbyggnad av kunskap och förebyggande insatser för att stärka och utveckla skyddet av kulturarvet vid händelser av kris och krig.

Vår förhoppning är också att vi under hösten kan ha kontakt med era myndigheter och organisationer för att påbörja en dialog om hur Blue Shield Sverige bör utformas för att på bästa sätt bidra med mervärde i arbetet med att stärka skyddet av vårt svenska kulturarv. Meddela gärna vem vi kan kontakta till chair@icomsweden.se

Vänliga hälsningar

Interimsstyrelsen för bildandet av Blue Shield Sverige

Helene Rånlund, *ordförande Svenska ICOM*
Malin Myrin, *vice ordförande Svenska ICOMOS*
Marcus Bengtsson, *sekreterare Svenska ICOMOS*
Johanna Fries-Markiewicz, *Riksarkivet för ICA*
Greger Bergvall, *Kungliga Biblioteket för IFLA*

Bilagor:

- Confirmation Letter, Blue Shield International, 2023-05-23
- Protokoll från bildandet av interimstyrelse för Blue Shield Sverige, 2023-08-15